

Vetrarfriðing

AVLOYSING AV GRASNINGSRÆTT INUM A UNDAKYRKAÐUM TRADUM

Tað kann, sum rímligt er, skrivast nógv um hetta áhugaverða mál og onnur, ið standa í samband við tað, men eg skal nú halda meg til, hvussu tað fer fram her hjá okkum. Hetta er jú ein so týðandi spurningur fyri hin minna jarða brúkarin, og um uppdyrking av landinum í síni heild, at tað var best, um ein fekk at vita stóðuna aðrastaðni frá hesum víðvíkjandi.

Her hjá okkum t. d. mótmæla festibøndirnir (eigararnir), at ein krevur avloysing av grasningsrættinum, teir siga, at hagin toli ikki at missa biðgið á traðnum (eingin í Føroyum toli tað betur), sum skal verja vist á.

Hagin her, sum traðirnir eru innlagd- ar av, eitur Dals- og Liðarhagi, og er hann dupultskipaður 6-marka hagi, og hevur hann um leið 3-4 ferðir so stør- an undirhaga sum t. d. grannabyggin Trongsivágur hevur tilsamans av øllum sínum høgum, ið eru 24 merkur.

At landbúnaðarnevndin heldur sum sína áskoðan, at hagin ikki lofir at missa nakað av hesum biði, hevur sjálv- sagt sínar góðu grundir, ta ið ein hugs- ar um, hvørjar menn loftingið velur í hesar nevndir. Og eitur hesin sami Dals og Liðarhagi at bera 96 ágangseyðir á morkini, og hava hesir góðu festi- bøndur skorið av honum 18 seyðir av morkini stósta ár av hesum mikla hagi — sum er rekord. Seyðarárið var 16 seyðir av morkini hesi stóstu árin, millum annað fyri býtingina skuld. T. v. s. skorið hesar seyðir við hjálp av teim- um dyrkaðum traðnum hjá okkum. Góð- skuna — kann onkur annar skriva um (seyðarárðgevarin til domis). So vit, ið her búgva kunnu lættliga rokna út, hvussu nógvir seyðir blivu skornir úr hesum mikla hagi fyrr, áðrenn traðirnir voru innlagd av honum og dyrkaðar.

Og vil eg útán av vera partiskur skjóta uppá 10 til 12 seyðir av morkini. Skal tað vera roynt at lýst betri við eini álitið søgu, sum ein av festi- bøndunum sum er ofora raskur at práta fortelur (landbúnaðarnevndin og teim- um í sakini interesseraðu portum, 9 mans í tali, og tá havi eg roknað hann sjálfan uppi, og var maðurin hin við festi-, nei, eg meini bóndaprisútrokning- ar háttinum í lúmanum — sjá Sosialin nr. 9) um ein gamlan bónda. (sum nú liggur undir gronu torvu, men tá var ein eigari júst í hesum áðurnevnda hagi), sum sat blindur ella næstan blindur á

rættini um heystið og rætti teimum yngstu hof, hann hevði handandi um hálsin, at binda niður við, men iðvæðt í at rétta teimum ov nógv; men so kort íni at enda blakkaðar teimum allt í senn og biður teir bara binda; so um kvöldið, tá ið flett varð, og hesin gamli sat á brikini og lýddi á, hálvblíndur, held- ur hann fyrri, at tað sá hann nú, betri var at taka um heystið, enn seinri at draga tað deytt upp úr veitunum.

Hetta skuldi nokk vera undirhaldning ur fyrri okkum, ið tilstaðar voru, men var tað harmiligt at hoyra fyrri ein, ið góður er við kariatúr. Tann syrgiliga sannheit hevði jú verið, at sama skilið var í dag, um ikki traðirnir voru inn- lagd og dyrkaðar. Ein traði sjálvsagt við sjálvum sær, at maðurin mátti fin- ast ella beinleiðis óttast fyrri at komið við slíkum undirhaldningi og fyrri teir sjálfvar niðursetandi, og skuldi ein trú, skaðiliga frásøgn undir slíkum umstøð- um; men tá ið ein so hugsar um, hvør- ar menn, loftingið velur í hesar góðu nevndir, skilir ein betur, hvi hann ikki gjørdi tað.

Og hesin sami festibóndi við hinum í lúmanum (er hann nevndur, so er hann kendur), víðmerkir eisini, og vil enná hava tað protokolfort (hugsdi tykkum til), at um traðirnir verða vetr- ariðar verða teir nýðdir at byggja seyðahús (neyðars seyður).

Ein av festibøndunum (ikki hin við hinum í lúmanum) sigur, at seks trað- ir eru friðaðar frammanundan teigini (protokolfort), men gloymir kanska av eini hvørji grund ta seyndu, fyrvæsinu (staturin) í síni tíð hevur fingið innlagd til nýtslu fyrri fyrrpassararnar, og sum, tá ið hesir góðu festibøndur søgdu kria- túrini av, sum fyrrpassarin hevði gang- andi, sjálfvilliguligt kravdi avloysing av

grasningsrættinum á, og fekk hann fyrri 400 krónur.

Nei, minir góðu festibøndur, roynið heldur at gera nakað við jørdina, av- loysing sjálvum og samfelagnum til gagns, tí tit hava nokk av jørd, tað er bara hugurin, ið vantar; og brúkið tykkara góða bóndafelag at hjálpa tykkum við tí, heldur enn saman við tykkara bónda felag at sita á endanum og rokna út, hvussu nógvur túsdur krónur tit skulu fáa fyrri grasningsrættin frá einum trað- armanni, sum hevur hildið livinum í seyðunum hjá tykkum í so nógv ár, og sum undir ringum umstøðum roynir at fáa nakað burtur úr tí litla, hann hevur.

Eg vil eisini í hesi grein nýta høvi til at minna tykkum á, antin tað so er lög- ting ella lögtingsnevndir, at fáa broytt jarðaløgina soleiðis, at um ein traðar maður t. d. skuldi ligið so illa fyrri við dyrkaðum jørdi síni, at hon á eini ella annan hátt ikki kann verða vetrarfríð, at maðurin so við lóg má fáa endur- gjald frá honum ella teimum, ið nýta dyrkaðu trúð hansara 6 til 7 mánaðar av árinum, og vil eg eisini samtiðis krevja av tykkum, minir góðu ráðandi menn í landinum at tit ikki forða fyrri so at mótið og áreðið verður tíkið frá monnum, sum samliga hava vist áhuga og hegni at gera nakað við jørdina, og eisini eg vil krevja av teimum í lands- stýri og lögtingi, ið ábyrgdina hava av tí, at teir iðgignum jarðaráðið byggja hesum festibøndum her hjá okkum, um teir vilja tað sjálfir, seyðahús fyrri seyð- ins skuld.

Tit umbera meg, um eg kanska havi gingið onkrum ov nær, men hevur tað verið neyðugt í hesum fyrri fólki og landið áðvarsla máli, og við vón um, at tað verður fatað av teimum røttu við- komandi og av fólki í síni heild, skal ikki verða skrivað meira hesa ferð.

Otto Gram,
Oravikarlið.

Tað var altíð væntandi

Friggjadagin 3. mars hevur Dagblaðið, ið boðberi fólkaflakksins, grein undir- ritað »Vestmenningur«.

Har verður sagt m. a.: »Tað fellur okkum fyrri bróstið at núsitandi lands- stýri arbeidir meira fyrri tunnelli til ca. 700 fólk enn veg, sum meginparturin av landsins íbúgvum fær nytta av.«

Nú Dagblaðið sær, at 6 byggifeløg hava bjóðað upp á tunnelliina millum Hvalba og Tvøroyri. Kann tað ikki halda sær longur, men loypur fram av og sigur frá øllum til loyðdarfella, ið bryttist í barni fólkaflakksins, nevniliga hetta — at tað fellur fólkaflakkinum fyrri bróstið, at tunnelli millum Hvalba og Tvøroyri verður gjørd — ein av landsins neyðugastu samferðsluvegum.

Tað, at fólkaflakkin skal hava hjálpt til á tingi at fremja tunnelliina — visir seg nú — at hava verið berar lótar. Tí, nú hann sær, at tunnelli verður ein veruleiki, vil hann kvalast. Tað var altíð væntandi. At hann onki gjørdi við hana í 8 ár, hann sat í landsstýrinum og hevði vegamáli um hendi, vita óll.

Eg takki tygum, Vestmenningi — høst- tygum enn eru ein gryla í gryltið- inni ella kanska ein grylskortur hjá Dag blaðnum — fyrri upplýsingin, sum tað var satt og beinrakið sagt.

Eg fati ikki, at menn, ið skriva í bløð iní, ikki tora at seta sitt kristna navn undir, tí tað dámar blaðstjóranum best. Ikki at seta sitt kristna navn undir, er ómánnligt; hann, ið ger so, hevur eina ringa samvitsku og torir ikki at standa við sitt orð. Mistanski hvílir eisini á, at slík nevni í veruleikanum ikki eru tíl men bert eitt skálkaskjól, ið blað- stjórinn krøgvur seg aftanfyrri.

At Suðuroyggin hevur fingið sín oyggjarveg er ósatt, enn liggur norðasta søka á Suðuroynni avskorin frá teim svøðum. At tunnelliin er fyrri ca. 700 fólk, er nakað tvæll slongt út í tað bláa. Hesi 700 eru Hvalbingar, ið sipað verður til, er lætt at siggja, tí fólkaflakkin hevur altíð havi horn í síðuni móti teimum, tað gav at bita tá 10 ára havnaættanin varð gjørd, fingi teir Hvalba aftast á halan. Hvør skuldi verða syndabukk- urin? Sjálvandi Hvalba. Hesum sleppur fólkaflakkin ikki undan, tí hann hevði havna- og vegamáli um hendi í fyrrv. alndstýri.

Greinskrivarin, ið sigur seg vera ein Vestmenning, kann ikki umboða Vest- menningar, tí í Dagblaðnum nr. 26 fyrri 7. april 1959 um Oyggjarvegin skrifa fleiri Vestmenningar m. a.: »K fundi í tinginum sigur P. M. Dam, at á sam- ráðingum í Danmark um figgarjvur- skifti Føroya eru útvegir gjørdir m. a.

til at fáa lán til tunnelli millum Tvø- royri og Hvalba, tí at heimild var hjá landsstýrinum til at fremja hetta mál. Vit hava einki móti, at tunnelli málið í Suðuroynni verður framit.« Tað trúgvi eg eisini, tí teir flestu Vestmenningar eru ikki slíkir órettvisir, haróhjártaðir og afturhaldsmenn. Hvi gjørdi fólka- flakkin ikki Oyggjarvegin tey 8 árin, ið hann sat í landsstýrinum? Hann hevði høvi til tess, og eingin annar, tí hann hevði hetta mál í hendi. Fyrri stutt um royndi landsstýrið at lán pening úr tí føroyska Tryggingarsambandinum til at gera Oyggjarvegin fyrri. Eisini tað fall Dagblaðnum og fólkaflakkinum fyrri bróstið. Altíð baggar illa barni okkurt. Dagblaðið verður nakað at leika í, tá hetta landsstýrið fer í holt við Borð- oyar tunnelliina, tá verður ikki minsta livið, tí fólkaflakkin skal og knuggaði onnur á hesum trinum stovu og tyðing- miklu megin í heild 8 ár og einki gjørdi. Nú fellur tað Dagblaðnum og honum fyrri bróstið, um hetta landsstý- rið ger tað velsignisli at pikka fingurin við eitt ella tvey av hesum vegamálum.

Fólk flest eru ógvuliga fegin um tann stóra og skjóta framburð, ið hetta lands stýri er við at fremja, tí ein útbýgging fer nú fram bæði á sjøggi og landi til gagn fyrri fólk og land sum ongatíð fyrr. Allur hesin framburður fellur fólka- flakkinum og Dagblaðnum fyrri brósti, av hesum vísa tey sína óvandsjúku móti sitandi landsstýri og serliga javnaðar- flakkinum, tí tað var hesin flakkin, ið skumpaði fólkaflakkin út úr lands- stýrinum 1958 og út av danatingi 1960. So tað er ikki undarligt, um mangt fell- ur honum fyrri bróstið, og at hann av og á hevur ilt um hjartað.

Hvalba, tann 6. mars 1961.

J. O. Schroter.

Úr rættinum

Fútin hevur sent okkum hesi tíðindi úr rættinum:

Dom 25. februar 1961: En dansk handelsrejsende blev idømt en bøde på 1.000 kr. for ikke at have løst antagelsesbevis for alle de firmaer, han re- præsenterede på Færøerne. Tillige blev han dømt til at betale landskassen 3.000 kr. for unddragne afgifter.

Dom 2. marts 1961: En maskinmester blev idømt 40 dages fængsel for tyveri af 5 kasser ol fra det skib, hvormed han var forhyret.

Lærugrunnur Føroya

AHEITAN

Lærugrunnur Føroya er stovnaður av ungmannafelagnum Merkinum í 1957. Endamálið grunnsins er at veita stuðning ella kaution fyrri lán til føroysk ung- fólk, ið søkja læru í Føroyum og í einstokum forum útlandis.

I nevnd grunnsins sita umboðsmenn fyrri hesi feløg og hesar stovnar: Ung- mannafelagið Merkið, Føroya Løgting, Havnar Handverkarafelag, Føroya lær- arafelag, Føroya Reioarafelag, Føroya Fiskimannafelag og Føroya Arbeioara- felag.

Grein 6 í lógum grunnsins tilskilar, at grunurin byrjar virki sitt, tá ogn grunnsins er lomin uppá kr. 50.000. Í lótuin er stovnsfær grunnsins tilsamans við tí peningi, sum jattaður er grun- ninum kr. 14.000. Hesin peningur er fingin til vega sum stuðningur frá ein- staklingum, feløgum og stovnum.

Uppgáva nevndarinnar er framvegis at royna at savna saman torvandi pen- ing í grunnin, so grunurin kann fara undir virki sitt. Tessvegna loyvir nevnd in í Lærugrunni Føroya sær við hesum at venda sær til áhugað við bøn um at veita grunnninum ein peningastuðul, so eiginpeningurin kann koma uppá tær 50.000 kr., so grunurin kann byrja virki sitt, at veita stuðning av rentuinn- tokum og annars veita kaution fyrri læru- lán.

Gávur kunnu gjaldast inn til allar peningastovnar á kontu hjá Lærugrunni Føroya.

Tórshavn, 8. mars 1961.
Nevndin fyrri
LÆRUGRUNN FØROYA

Inngoldin peningastuðul til bankar og sparikassar 6.522,00
+ rentuinnтокur av hesum 215,11

í bankum og sparikossom 6.737,11
í kassanum 100,00
Vírðisskjøl 400,00

Stovnsfær 7.237,11

Eg havi grannskoðað frammanfyrri standandi roknskap, ið er samsvarandi við bokur Lærugrunni Føroya. At tær í roknskapinum bókaðu ognir eru tilstaðar, havi eg fingið prógv fyrri.

Tórshavn, 6. mars 1961.
J. L. Jacobsen,
grannskoðari.

Nevndin:
Sigm. Hoydal, Knút Wang, Helgi Oster, Chr. Høj, Johan K. Joensen, Erlendur Patursson, Arni á Rógvu.

Frú Petrina Jacobsen, Klakksvík, fyll- ir 50 ár mikudagin 15. mars.

Lýsing

Tað verður her gjørt kunnigt, at tann av býráðnum samtykta figgarættlan yvir inntokur og útreioðslur hjá Tórshavnar kommunu og Tórshavnar havn fyrri figgarárið 1961/62 er til skjals á bý- ráðsskrivstovu frá 8. til 21. mars 1961.

Tórshavnar býráð, tann 8. mars 1961.

Adalfundur

Havnar Sjótleikarfelags

verður í Sjótleikarhúsinum mánakvöldið 27. mars 1961 kl. 20.

Dagsskrá sambært lóginar.

Tórshavn, 9. mars 1961.

Nevndin.

Klakksvíkar

sjúkrakassi

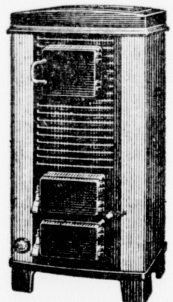
hevur ársaðalfund í KFUM & K mána- dagin 27/3 kl. 8 á kvöldi.

Uppskot at víðgæra á fundinum mugu vera nevndini í hendi í seinasta lagi 14 dagar fyrri fundardagin.

Nevndin.

Hold fast ved det faste
brændsel - skift til ...

HESS-O-MATIC
-den tænkenne kakkellov...

dobbelt termostattstyret
dobbelt brændselsbesparende

Pf

VALDEMAR LUTZEN